

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. II. Quam certum sit, esse simoniam dare temporale tamquam
motivum pro spirituali assequendo, vel efficiendo; aut spirituale pro
temporali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

CAPVT II.

Quam certum sit, esse simoniam dare temporale tamquam motivum pro spirituali assequendo, vel efficiendo; aut spirituale pro temporali?

SUMMARIUM.

Conclusio tamquam certa statuitur, & explicatur. num. 15.

Duplex modus, quo potest casus contingere, scilicet pacto implicito ex parte utriusque, vel ex parte unius tantum. num. 16., & 17.

In his casibus datur simonia saltem mentalis. num. 18.

Quando quis dat munera, qua possunt allicere animum ad dandum spirituale, simoniam committit. num. 20.

Colligitur, in simonia non dari parvitatem materiae. num. 21.

Qui leviter inclinatur animum electoris, absolute non inducit. Ex S. Thoma. num. 23.

Qui offert temporalia sub ea intentione, quod recipiat spiritualia, simoniacus est. num. 24.

Et inde colligitur demonstratio conclusionis. num. 25.

Obiectio solvitur num. 26. & seqq.

Cum offertur temporale tamquam motivum ad obtinendum spirituale, temporale equivalenter est pretium. num. 28.

Quando corrumpitur Iudex muneribus, dicitur vendere iustitiam. & Quid inde pro conclusione? num. 29. & seqq.

Qui dicunt ad simoniam requiri rationem pretij, non excludunt rationem motivi. num. 31.

Per pecuniam parare sibi viam ad spirituale obtinendum, simoniacum est. Ex S. Thoma. num. 32.

Eadem veritas ostenditur ex eo, quod omnis pactio circa spiritualia simoniacum est. num. 33.

In ratione motivi invenitur pactum. num. 35.

An possit accipi aliquid temporale spirituali annexum propter temporale tamquam propter motivum intrinsecum? remissive. num. 36.

14 **P**ROPOSITIO damnata, reperitur, ut iacet, in P. Valencia tom. 3. disp. 6. quaest. 16. puncto 3., & in alijs Authoribus. Sed cum praefatus Author ibidem quaestione 2. in responsione ad 2. obiectionem, dicat esse simoniam, dare temporale tamquam motivum pro obtinendo beneficio Ecclesiastico, quia id est ab Ecclesia prohibitum in Sacris Canonibus, dubitari potest, in quo sensu loquatur P. Valencia. Quod dubium à Romana Cathedra decidendum censui in 3. part. Crif. Theol. disp. 57. num. 129., sicut & modo censeo.

15. Igitur tamquam certum statuum est, id esse simoniacum. v. g. Titius ambitiosus obtinendi beneficii dat summam pecuniae Collatori, aut praesentatori beneficii Ecclesiastici, eo fine, ut praesentator, vel Collator inde moveatur, ut praesentet illum, aut conferat illi beneficium, nullo pacto expresso, neque implicito, cuius sit externum aliquod signum. Similiter si quis conferat alteri beneficium, aut resignet beneficium in favorem illius eo fine, ut moveatur ad dandum illi aliquam pecuniae quantitatem, aut aliquid aequivalens temporale. Eodem modo est simoniacus peccator, qui cum sit indignus absolutione Sacramentali, sine vilo pacto expresso vult munc-

muneribus consequi absolutionem à Confessario; vel si quis muneribus corrumpat Iudicem Ecclesiasticum, vt in favorē sui exercent iurisdictionem spirituales.

16. Hi autem casus duplici modo contingere possunt. Primo, si Titius sine pacto expresso offerat munera Sempronio, vt inde moveatur iste ad resignandum beneficium in favorē illius, & Sempronius cognoscat animum offerendi munera, & re vera moveatur ad talem resignationem, illamque faciat; & hoc modo vterque est simoniacus mentali simonia, & est pactum implicitum ex parte vtriusque: nam quamvis verbis non paciscantur, id faciunt medijs signis externis, quæ gerunt vires verborum. Munera enim data Clerico resignaturo sunt signa, vnde colligit iste, voluntatem prætenforis dandi munera, vt adquirat beneficium; & resignatio beneficii in favorem prætenforis est signum, ex quo colligit prætenfor, Clericum resignatorem attendisse ad sua munera, & propter illa motum esse ad resignationem faciendam in favorem illius. Pactum ergo illud constituitur ex eiusmodi signis externis.

17. Secundo modo contingit casus, ita vt Titius offerat munera Clerico resignaturo, eo animo, vt moveatur ad hoc, quod resignet in favorem eius; Clericus tamen resignaturus recipiat munera, & non cognoscat intentionem Titij, neque vllō modo moveatur ex illis muneribus ad resignandum in favorē eius. Et in hoc casu non est pactum vtrimque completum, sed tamen Titius ex parte sua intentat id genus pacti. In quo casu Titius solus est simoniacus, quia intentat id genus permutuationis rei temporalis pro spirituali. Et quidem simonia non dicitur esse contractus emptionis, & venditio-

nis, sive permutuationis rei temporalis pro spirituali; sed est studiosa voluntas emendi, aut vendendi, sive permutandi, & ideo stat quandoque simonia ex parte vnius dumtaxat. Quod clare conspicitur in facto simonis Magi (vnde simonia nomen ortum est) qui cum voluerit emere donum Dei, Apostoli compescuerunt eius sacrilegam audaciam.

18. Et quidem in his omnibus casibus, in quibus datur temporale vt motivum pro assequendo spirituali, aut è converso, reperiri simoniam, multis argumentis ostendi potest. Et primo quidem evidens est, in his casibus dari simoniam mentalem; hæc enim consistit in eo, quod detur aliquid temporale cum interna intentione obtinendi aliquid spirituale, vt omnes Theologi, & Iurisprudentes explicant; sed in his casibus, in quibus datur temporale tamquam motivum pro spirituali assequendo, vel è contra, datur temporale cum intentione interna obtinendi spirituale: ergo in his casibus datur simonia mentalis.

19. Et hinc fit, quod pro hac sententia citari possunt omnes Theologi, & Iurisprudentes, qui communi suffragio docent; dari simoniam mentalem, & esse eam, quam explicuimus. Videantur P. Suarez, *Suar.* tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. cap. 41. id manifeste probans ex cap. *Tua nos*, & ex cap. vlt. de simonia, & omnes Interpretes eorum capitum.

20. Probatur secundo ex cap. *Et si quaestiones. §. Quod autem.* de simonia, in quo videtur clare contineri hæc conclusio. *Quod autem scriptum est: Beatus qui excutit manus suas ab omni munere; de illis donis dictum est, quæ accipientis animum allicere, vel pervertere solent: quoniam si ipsa etiam persona electi offerat ordinatori, vel consecratori,*

Z. z z

suo

fuo electuarium aut de vino, siue de alijs huiusmodi, quæ modici pretij fuerint, & quæ voluntatem recipientis inclinare, vel movere non debeant, non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere, vel donantem. Ex quibus verbis clarissime constat, eum, qui ordinatori suo præbet ea munera, quæ accipientis animum allicere, & movere possunt ad dandum spirituale, quod petitur, simoniacum esse: si vero præbeat ea munuscula esculenta, aut poculenta, quæ voluntatem recipientis movere non debeant, tunc à simonia excusari. Quid clarius dici potuit pro conclusionem asserente, esse simoniam, si detur munus aliquis valoris, tamquam motivum, aut quod possit esse motivum ad dandum rem spiritualem?

21. Et hinc deciditur ea quæstio: [An in materia simoniæ detur parvitas materiæ?] ex hoc enim cap. *Et si quæstiones.* videtur fulciri communis sententia negans. Si enim daretur parvitas, materiæ, esset, cum quis electori. v.g. dat aliquid modici pretij: sed in hoc casu omnino excusat Pontifex à simonia eum, qui dat rem modici pretij: non ergo datur parvitas materiæ.

22. Dices, posse contingere, quod persona electi det aliquid modici pretij, & moveat leviter animum electoris: ergo tunc dabitur parvitas materiæ in motivo, atque adedò in simonia.

23. Sed contra est. Quia movere, & inducere animum electoris ad dandum beneficium, est vehementer inclinare animum illius, nam qui leviter inclinatur, non dicitur inducere: sicut ergo leviter, & vehementer sunt termini inter se invicem repugnantes, ita motivum, & leviter movere; esse inductivum, & leviter inducere. Idco S. Thomas in 4. dist. 25.

art. 1. quæst. 3. ad 1. dixit. *Quia non est probabile, quod animus Iudicis spiritualis flectatur ad aliquid faciendum pro parvo munere.*

24. Probatur tertio ex cap. *Tua nos.* De simonia, ubi Innocentius III. consulitur, an sit simonia, quod Clericus quidam obtulerit bona sua Ecclesiæ Canonicorum postulans, ut ipse recipiatur ut Canonicus talis Ecclesiæ. Et responder Pontifex, quod si intervenit pactum de hoc inter Clericum, & Canonicos, isti, & ille simoniaci sunt; si vero, postquam obtulit sua bona Ecclesiæ, postulavit, ut reciperetur in Canonicum sine ullo pacto, non sunt rei simoniæ. Sed quid, si non interveniente pacto expresso, ipse Clericus offerret ea intentione, ut inde moverentur ad recipiendum illum in suam Ecclesiam, & simonialiter Canonici moverentur ex illa oblatione bonorum ad admittendum illum ad Canonicatum? Responder Pontifex: *Si tamen is, qui talem donationem facit, eam intentione ducatur, ut per temporalia bona, quæ offert, spiritualia valeat adipisci, & Clerici, qui eum in fratrem admittunt, non essent eum, nisi commoda temporalia perciperent, admissuri, sine dubio tam ille, quam isti apud districtum Iudicem (qui scrutator est cordium, & cognitor secretorum) culpabiles indicantur.*

25. Itaque quod Clericus offerat bona sua Ecclesiæ Canonicorum sine pacto, ea intentione, ut per hanc oblationem obtineat Canonicatum, est offerre bona sua tamquam motiivum ad obtinendum Canonicatum: sed Pontifex declarat, Clericum, sic offerendo sua bona, esse coram Deo simoniacum; sicut, & Canonicus, si intentione simili id admittant: ergo ex declaratione Pontificis, simoniacum est offerre bona sua tamquam motivum ad obtinendum Canonicatum.

Dices.

26. Dices, Pontifex non dicit, eos esse simoniacos, sed coram Deo culpabiles. Ergo ex hoc textu non recte probatur, id esse simoniacum.

27. Sed contra est: esse culpabilem in offerendo pecuniam ad obtinendum Canonicatum, non potest esse culpa in alio genere, quam simoniæ: ergo idem est dicere esse culpabilem in hoc, quod offerat pecuniam ad obtinendum Canonicatū, ac dicere esse culpabilem vitio simoniæ. Ideò posuit terminū *culpabiles*, & non vsus est voce *simoniaci*, ne videretur eos adnumerare simoniacis, qui tales sunt in foro exteriori; quia cum intentio sit res occulta, solum ea potest cognosci à Deo, qui scrutator est eorum. Et ideò Glossa verb. *Culpabiles*. dicit. *Isti simoniaci non dicuntur, quantum ad Ecclesiam.* Id est, in iudicio Ecclesiæ. Glossa marginalis ibid. subiungit. *Tenendum tamen est, quod numquam sola intentio inducit, nisi mentalem.* Vide etiam pro assertione præcipuà cap. *Mandato*. de simonia.

28. Probatur quarto. Quoties datur oblatio temporalis pro spirituali, quæ æquivalenter est emptio, sive in qua illud temporale æquivalenter est pretium, committitur vitium simoniæ; sed quando offertur temporale tamquam motivum ad obtinendum spirituale, ea oblatio æquivalenter est emptio, & illud temporale æquivalenter est prætiū: ergo cum sit eiusmodi oblatio temporalis tamquam motivum ad obtinendum spirituale, committitur simonia. Maiorem supponunt communiter Theologi, & Iurisprudentes, qui dum definiunt simoniam esse emptionem, & venditionem spiritualis pro temporalis, aut è converso, dicunt ita intelligi definitionē, ut intelligatur quilibet contractus onerosus, qui in prudentium existi-

matione sit æquivalenter emptio, & venditio.

29. Iam vero minor probatur manifeste. Nam ubi quis datis muneribus movet Iudicem, ut ferat pro illo sententiam iniquam, omnes dicunt, Iudicem vendidisse Iustitiā. Quare, nisi quia in prudentium existimatione pro eodem est vendere iustitiam, ac moveri pecunia, aut muneribus ad inferendam iniustitiam? Ergo offerre temporale tamquam motivum ad obtinendum spirituales, sive quod idem est, movere muneribus collatorem, ut illi conferat beneficium Ecclesiasticum, est æquivalenter emptio, & præfata munera sunt æquivalenter pretium, & in prudentium existimatione, pro eodem habetur muneribus movere collatorem ad conferendum beneficiū, ac si re ipsa daretur emptio, & venditio. Qua in re non spero, inveniri disparitatem.

30. Et vrgetur constituendo utramque hypothese in Iudice Ecclesiastico, qui exercet iurisdictionem Ecclesiasticam circa ius ad beneficium, quod habet Titius contra Sempronium. Si ergo Sempronius muneribus corrumpat Iudicem, ut pro illo ferat sententiam iniquam, & conferat ei beneficium, dicitur Iudex vendidisse iudicium, propter munera, quæ ad id moverunt: ergo dicitur etiam vendidisse collationem beneficij, propter munera, quæ ad id movebant.

31. Hinc fit, quod quamvis alii qui Recentiores dicant, ad simoniam omnino requiri rationem pretij, non propterea damnandi sunt, tamquam si excluderent rationem motivi; quia expresse docent non debere intelligi pretium formale, sed id, quod fuerit æquivalenter, seu virtualiter pretium. Constat autem ex dictis, id genus motivi virtualiter, & æqui-

valenter esse pretium.

32. Probatur quinto. Nam iuxta S. Thomam 2. 2. quæst. 10. art. 2. ad 5. simoniacum est: *Per pecuniam parare sibi viam ad spirituale obtinendum*: sed qui dat pecuniam collatori, tamquam motivum ad spirituale obtinendum, per pecuniam parat sibi viam ad spirituale obtinendum: ergo simoniacum est dare pecuniam, aut aliquid aliud temporale collatori, aut presentatori, tamquam motivum ad spirituale obtinendum.

33. Probatur sexto. Nam, ut constat ex cap. *Quæsitum*. De rerum permut. Et cap. *Tua nos*. De simonia, & ex alijs textibus iuris Canonici, omnis pactio, quæ fit circa spiritualia, aut spiritualibus annexa, simoniaca est: sed quando quis dat munera Collatori, tamquam motivum, ut sibi conferat beneficium; & Collator id intelligens, attendens ad præfata munera, & ex illis motus conferat illi beneficium, datur pactum, & si non expressum, implicitum tamen: ergo dare temporalia munera tamquam motivum ad beneficium Ecclesiasticum obtinendum, & conferre beneficium Ecclesiasticum propter munera tamquam propter motivum, est vtrimque simoniacum.

34. Probatur minor. Pactum enim est, mutua duorum (aut plurium) conventio, & consensus: quando casus ita contingit, ambo mutuo conveniunt, & consentiunt; alter dando munera propter beneficium obtinendum, alter conferendo beneficium propter munera: ergo in eo casu datur pactum, saltim implicitum. Vide, quæ in confirmationem huius dixi supra.

35. Probatur septimo. Nam qui daret pecuniam tamquam motivum inducens collatorem, ut sibi conferat beneficium, quis negabit id esse pretium, & procurari emptionem, si-

cut qui daret pecuniam iudici tamquam motivum ad habendum proferentiam iniquam, diceretur cum veritate emisse sententiam? sed iuxta S. Thomam 2. 2. quæst. 100. art. 2. *Per pecuniam intelligitur omne illud, cuius pretium potest pecunia æstimari*: Ergo qui Collatori dat munera (quorum pretium potest pecunia æstimari) tamquam motivum, ut sibi conferat beneficium, dat quidem pretium, & procurat emptionem beneficii.

36. An autem possit accipi aliquid temporale spirituali annexum propter aliquid temporale tamquam propter motivum intrinsicum; dicam cap. 5.

CAPVT III.

An sit simonia dare temporale pro spirituali, aut è converso, tamquam gratuitam compensationem?

ARTICVLVS I.

An pactum de dando ex gratitudine temporale pro spirituali, aut è contra, sit simoniacum?

SYMMARIVM.

Discrimen inter gratuitam donationem, & gratuitam compensationem. num. 37.

Gratuita compensatio intelligitur eadatio, quæ fit ex gratitudine. num. 38.

An liceat dare aliquid spirituale cum pacto dandi aliquid temporale ex præscissa gratitudine. num. 39.
Praxis quorundam obligandi se ad